Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/2329

2026 10 23

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2026/2329

2026 m. spalio 21 d.

dėl N-nitrozoaminų kiekio maiste stebėsenos

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

(1) 2023 m. Europos maisto saugos tarnyba (toliau – Tarnyba) priėmė nuomonę dėl rizikos žmonių sveikatai, susijusios su maiste esančiais N-nitrozoaminais (toliau – N-NA) ([1]). Šioje nuomonėje Tarnyba įvertino 10 kancerogeninių N-nitrozoaminų, aptinkamų maisto produktuose, t. y. N-nitrozodimetilaminą (NDMA), N-nitrozometiletilaminą (NMEA), N-nitrozodietilaminą (NDEA), N-nitrozodipropilaminą (NDPA), N-nitrozodibutilaminą (NDBA), N-nitrozometilaniliną (NMA), N-nitrozosarkoziną (NSAR), N-nitrozomorfoliną (NMOR), N-nitrozopiperidiną (NPIP) ir N-nitrozopirolidiną (NPYR). Ji padarė išvadą, kad dešimties kancerogeninių N-nitrozoaminų ekspozicijos riba, esant didesniam ekspozicijos lygiui, kelia susirūpinimą dėl sveikatos;

(2) Tarnyba rekomendavo surinkti daugiau aptikimo duomenų apie dešimties kancerogeninių N-nitrozoaminų buvimą perdirbtoje mėsoje ir kituose perdirbtuose maisto produktuose, taip pat įvairiais būdais virtuose produktuose, į kuriuos pridėta arba nepridėta maisto priedų nitratų (E 251–252) ir nitritų (E 249–250). Ji taip pat rekomendavo gauti duomenų apie galimą kancerogeninių N-nitrozoaminų, kitų nei dešimt nurodytųjų, aptiktį maisto produktuose. Be to, ji rekomendavo toliau dirbti siekiant standartizuoti jautrų analizės metodą, skirtą kiekybiškai įvertinti lakiuosius ir nelakiuosius kancerogeninius N-NA įvairiuose maisto produktuose. Galiausiai Tarnyba rekomendavo surinkti daugiau informacijos apie veiksnius, dėl kurių tam tikruose maisto produktuose susidaro palyginti didelis N-NA kiekis, kad būtų galima nustatyti priemones, kuriomis išvengiama N-NA buvimo tuose maisto produktuose arba jis sumažinamas;

(3) N-nitrozoaminų stebėsenos rezultatai turėtų būti patikimi ir palyginami, ir ypač svarbu, kad analizės metodo kiekybinio nustatymo riba (LOQ) būtų maža. Todėl tikslinga pateikti rekomendacijas dėl mėginių ėmimo ir analizės metodų;

(4) todėl tikslinga rekomenduoti stebėti N-NA maiste, nustatyti veiksnius, dėl kurių jų kiekis yra didelis, ir surinkti daugiau informacijos apie priemones, kurių rekomenduojama imtis siekiant išvengti N-NA buvimo šiuose maisto produktuose arba jį sumažinti,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

(1) Valstybės narės, bendradarbiaudamos su maisto tvarkymo subjektais, turėtų stebėti, ar maiste, visų pirma sūdytuose mėsos gaminiuose, perdirbtoje žuvyje, alkoholiniuose gėrimuose, perdirbtose daržovėse, perdirbtuose grūduose, piene ir pieno produktuose, taip pat fermentuotuose, marinuotuose ir prieskoniais pagardintuose maisto produktuose, nėra N-NA arba bent dešimties kancerogeninių N-nitrozoaminų.

(2) Stebėsenos tikslais mėginius rekomenduojama imti pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 333/2007 ([2]). Analizės metodai turėtų būti pagrįsti tandemine masių spektrometrija (MS/MS), susieta su skysčių (LC-MS/MS) arba dujų chromatografija (GC-MS/MS). Jei rezultatams gauti taikomas terminės energijos analizatoriaus (TEA) metodas arba kiti analizės metodai, reikėtų turėti įrodymų, kad juos taikant gaunami patikimi atskirų N-NA tyrimo rezultatai.

([1]) EFSA CONTAM grupė (EFSA teršalų maisto grandinėje mokslinė grupė), „Scientific Opinion on the risk assessment of N-nitrosamines in food“. *EFSA Journal* 2023; 21(3):7884, 278 pp. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

([2]) 2007 m. kovo 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 333/2007, kuriuo nustatomi mėginių ėmimo ir analizės metodai vykdant mikroelementų ir perdirbant maistą susidarančių teršalų koncentracijos maisto produktuose kontrolę (OL L 88, 2007 3 29, p. 29. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) Kiekybinio nustatymo riba turėtų būti mažesnė kaip 1 µg/kg kiekvieno iš dešimties kancerogeninių N-nitrozoaminų, išskyrus NSAR, buvimui nustatyti, ir ne didesnė kaip 5 µg/kg kitų N-NA atveju. NSAR atveju kiekybinio nustatymo riba turėtų būti kuo mažesnė.

(4) Valstybės narės, bendradarbiaudamos su maisto tvarkymo subjektais, turėtų atlikti tyrimus, kad nustatytų veiksnius, lemiančius didelį N-NA kiekį maiste, ir turėtų surinkti informaciją apie priemones, kurių reikia imtis siekiant išvengti N-NA buvimo atitinkamuose maisto produktuose arba jį sumažinti.

(5) Valstybėms narėms ir maisto tvarkymo subjektams rekomenduojama pateikti Tarnybai duomenis, kad juos būtų galima kaupti vienoje duomenų bazėje, laikantis Tarnybos maisto ir pašarų standartinio mėginių aprašo (SMA) gairių reikalavimų ir Tarnybos papildomų specialių ataskaitų teikimo reikalavimų ([3]). Perdirbtos mėsos ir kitų perdirbtų maisto produktų atveju jie turėtų nurodyti, ar nitratai arba nitritai buvo naudojami kaip maisto priedai. Pranešant dešimties kancerogeninių N-nitrozoaminų sumą, be atskirų N-nitrozoaminų koncentracijos verčių, turėtų būti nurodoma atskirų N-nitrozoaminų suminė apatinė riba.

Priimta Briuselyje 2026 m. spalio 21 d.

Komisijos vardu
Olivér VÁRHELYI
Komisijos narys

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.